

Roads from Unemployment

Avhandlingens huvudpoänger

1. Institutionella komplementariteter är centrala
  - a) samordnade löneavtal befrämjar en återhållsam lönebildning och låg arbetslöshet när *löneökningstrycket* är högt (*välfärdsstat* med generös arbetslöshetsförsäkring, hög facklig organisationsgrad och omfattande produktmarknadsregleringar)
  - b) decentraliserade löneavtal kan befrämja en återhållsam lönebildning när löneökningstrycket är lågt (*liberal marknadsekonomi* med låg arbetslöshetsersättning, låg facklig organisationsgrad och avreglerade produktmarknader)
2. Lönebildningsinstitutionerna är *endogena*
  - a) Vi behöver teori för valet av lönebildningsinstitutioner
  - b) Länder med högt löneökningstryck (och låga samordningskostnader) kommer att välja en hög grad av samordning i avtalsförhandlingarna och vice versa

Innehåll

1. Introduktion och bakgrund
2. Begreppet "samordning" och olika empiriska mått på det
3. Teori för institutionella komplementariteter
4. Empirisk analys av institutionella komplementariteter
5. Teori för valet av samordningsgrad
6. Empirisk analys av samordningsgraden i olika länder
7. Ekonomisk-politiska slutsatser

Kapitel 1

- Alltför förenklad beskrivning av den ekonomisk-politiska debatten
  - 1970- och 1980-talen: korporativistiska lönebildningsinstitutioner levererar låg arbetslöshet
  - idag: låg arbetslöshet kräver avregleringar och decentraliserad lönebildning
- Överdriven bild
  - att en hög grad av samordning bidrar till återhållsamhet i lönebildningen och låg arbetslöshet har hela tiden varit del av "conventional wisdom" (Layard, Nickell, Blanchard, Calmfors, OECD, IMF)
  - "social pacts" i en rad länder inför EMU-starten: Belgien, Nederländerna, Finland, Italien, Portugal och Spanien)

Kapitel 2: begreppet samordning

- S 25-26: "It appears that many scholars settle for the indicator currently in use by their colleagues, without giving any deeper thought to the quality of alternative indicators"
- Alla mått på samordning har mätfel
  - *samordning* är underliggande *latent variabel* som inte kan observeras
  - faktoranalys för att extrahera den latent variabeln från de "manifesta" variablerna som vi kan observera
  - kompetent och "up-to-date" statistisk analys

Otillräcklig definition av begreppet samordning ("coordination")

- S 27: "the extent to which the pay negotiations conducted by distinct bargaining units are synchronised across the economy"
- Borde vara: i vilken utsträckning ett fack och en arbetsgivare (arbetsgivarorganisation) beaktar konsekvenserna av sina löneavtal för andra aktörers välfärd
  - I vilken grad "internaliserar" man välfärdseffekterna av sina avtal på andra?
  - Egentligen graden av *samarbete* ("cooperation") snarare än *samordning* ("coordination")
  - Varför används inte denna definition?

Olika sätt åstadkomma samordning

- Centralisering (bindande avtal mellan centralorganisationer)
- Lagstiftning
- Informell samordning genom rekommendationer från centralorganisationerna (normbildning)
- En sektor fungerar som löneledare ("pattern bargaining")
  - men detta är *Stackelbergjämvikt* i spelteoretisk mening
  - effekterna av det egna lönebeslutet på andras löner och dessas effekter på den egna välfärden beaktas
  - samarbete (internalisering av *välfärdseffekterna* på andra) och Stackelbergspel ger olika jämvikter
- Generellt problem i avhandlingen: mer avancerade spelteoretiska analysverktyg skulle ibland krävas

Kapitel 3: teori för effekterna av samordning

- Facket i ett enskilt företag strävar efter att maximera *förväntad inkomst* för en representativ medlem

$$V_i = N_i \frac{w_i}{P} + (1 - N_i)A$$

N_i = sysselsättningsgrad

w_i = lön

P = prishnivå

A = alternativ inkomst ("outside option")

$$A = (1 - u) \frac{\bar{w}}{p} + ub \frac{\bar{w}}{p}$$

u = aggregerad arbetslöshet

$\bar{w}$ = genomsnittslön i ekonomin

b = ersättningsgrad i arbetslöshetsförsäkringen

Andra antaganden

- Konstant skalavkastning
- Arbetskraft är den enda produktionsfaktorn
- Produktefterfrågan för ett företag beror på dess relativpris och real penningmängd i ekonomin
- Produktpriset i varje företag sätts som ett konstant pålägg på lönen
- Arbetskraftsefterfrågan i ett företag beror på relativlön och lönenivå i ekonomin i förhållande till penningmännen

$$y_i = \left(\frac{p_i}{P} \right)^{-\eta} \frac{M}{P} \quad p_i = m w_i \quad P = m \bar{w} \quad m = \eta / (\eta - 1)$$

$$N_i = \left(\frac{w_i}{\bar{w}} \right)^{-\eta} \frac{M}{m \bar{w}}$$

Nashs förhandlingslösning

- Företagen strävar efter att maximera sin ^(π) vinst
- Parterna delar på resultatet av sin gemensamma aktivitet (att producera ^(Respon) varor med hjälp av arbetskraft) i proportion den relativa förhandlingsstyrkan
- Om parterna inte kommer överens (arbetsmarknadskonflikt) blir företagets vinst noll, medan arbetstagarna får den alternativa inkomsten ("outside option") A

$$\text{Max}_{w_j} [V_j - V_0]^\beta [\pi_j - \pi_0]^{1-\beta} = \left[N_j \left(\frac{w_j}{\rho} - A \right) \right]^\beta [(m-1)$$

$$\left. \frac{w_j}{\rho} N_j \right]^{1-\beta} = N_j \left[\frac{w_j}{\rho} - A \right]^\beta \left[(m-1) \frac{w_j}{\rho} \right]^{1-\beta}$$

Aggregerad arbetslöshet

$$\bar{u} = \frac{B[1 + (1-b)\mu]}{(1-b)[\eta - 1 + \mu + (1+\mu)B]}$$

Arbetslösheten blir högre

- ju högre ersättningsgraden är i arbetslöshetsförsäkringen (b)
- ju större fackets relativa förhandlingsstyrka är (B)
- Ju lägre konkurrensintensiteten är på produktmarknaderna (η)

Graden av samordning

- Variabeln μ
  - fullständig decentralisering ($\mu = 0$)
  - fullständig samordning ($\mu \rightarrow \infty$)
- Oklar effekt av mer samordning
  - vid högt *latent löneökningstryck* (generös arbetslöshetsförsäkring, stor facklig förhandlingsstyrka, låg konkurrensintensitet) minskar arbetslösheten
  - vid lågt *latent löneökningstryck* ökar arbetslösheten

Oklar nettoeffekt av mer samordning

1. En löneökning leder till konsumentprisökningar som motverkar reallöneökningen (**återhållsamhet**)
2. En löneökning leder till mindre minskningar av sysselsättning och vinster om också andra höjer sina löner ("**militancy**")
3. Löneökning minskar den alternativa inkomsten A därför att aggregerad arbetslöshet ökar: därmed ökar "rents from unionisation"
  - a) en *direkt* effekt av mer samordning är att en löneökning får större effekt på aggregerad arbetslöshet ("**militancy**"): förstärkningseffekten blir större ju högre arbetslösheten är i utgångsläget
  - b) en *indirekt* effekt av mer samordning är att den i sig kan tendera att minska arbetslösheten (**oklar effekt**)

Fråga: Intuition bakom den indirekta effekten???

Är det sannolikt att mer samordning leder till lägre arbetslöshet i modellen?

Villkor:

$$\beta(1 - \bar{u}_0) < \bar{u}_0$$

$$\bar{u}_0 > \beta / (\beta + 1)$$

jämviktsarbetslöshet vid fullständig decentralisering

$$\beta = 0.5 \implies \bar{u}_0 > 0.33$$

$$\beta = 1 \implies \bar{u}_0 > 0.5$$

$$\beta = 0.2 \implies \bar{u}_0 > 0.17$$

Krävs inte orimligt hög arbetslöshet vid fullständig decentralisering för att mer samordning ska leda till lägre arbetslöshet enligt modellen?

Tolkningen av Nashs förhandlingslösning

$$A = (1 - u) \frac{\bar{w}}{\rho} + u b \frac{\bar{w}}{\rho}$$

- Den alternativa inkomsten = inkomsten om förhandlingarna bryter samman (arbetmarknadskonflikt)
- Arbetstagare i konflikt får antingen jobb på annat håll (sannolikheten = aggregerad sysselsättningsgrad) eller arbetslöshetsersättning (sannolikheten = aggregerad arbetslöshet)

Invändningar

1. Strejkande arbetare tar i regel inte andra jobb och får inte arbetslöshetsersättning utan konfliktersättning från facket
2. Om arbetsmarknad för "daglönare" rimlig approximation vid fullständig decentralisering men inte vid hög grad av samordning
3. Approximationen blir allt sämre ju högre graden av samordning blir

Modelleringen av "outside option"

- Tolkningen i avhandlingen är problematisk
- Spelteoretisk underbyggnad skulle behövas
- Analysen av den institutionella komplementariteterna är helt upphängd på modelleringen av "outside option"

Alternativ tolkning

- Fackets grundläggande mål är att maximera *rents from unionisation*, dvs *sysselsättningen × (reallön – alternativ inkomst)*

$$V_j = N_j \left(\frac{w_j}{p} - A \right) \text{ och inte } V_j = N_j \frac{w_j}{p} + (1 - N_j)A$$

- Fackets "nytta" blir noll vid konflikt
- Samma modellösning som i avhandlingen fast annan tolkning
- Men ganska godtyckligt antagande utan empiriskt stöd

Kvarstående egendomligheter även med alternativ tolkning

Fullständigt samordnad fackföreningsrörelse skulle maximera:

$$N\left(\frac{\bar{w}}{p} - A\right) = N\left[\frac{\bar{w}}{p} - N\frac{\bar{w}}{p} - (1-N)b\frac{\bar{w}}{p}\right] = \frac{\bar{w}}{p}(1-b)N(1-N)$$

Lönen skulle sättas så att $N = 0.5$.

Om fullständigt samordnad fackföreningsrörelse i stället skulle maximera förväntad inkomst, skulle lönen sättas så att $N = 1$.

$$N\frac{\bar{w}}{p} + (1-N)A = \frac{w}{p}\left[N + (1-N)\{N + (1-N)b\}\right]$$

Kapitel 4

- Empirisk analys av institutionella komplementariteter
  - Har samordning olika effekter beroende på arbetslöshetsförsäkringens generositet, facklig styrka och konkurrensgraden på produktmarknaderna?
  - Har de andra "institutionerna" olika effekter beroende på graden av samordning?
- Panel av 20 OECD-länder 1970-98
- Index för det *latenta löneökningstrycket*
- Samband mellan löneökningstryck och arbetslöshet i länder med låg resp hög samordning
- Samband mellan samordningsgrad och arbetslöshet i länder med lågt resp högt löneökningstryck
- Regressioner med fokus på *interaktionen* mellan det latent löneökningstrycket och graden av samordning
- Regressioner med separata institutionella variabler
- Statistisk analys enligt konstens alla regler
- Föredömlig prövning av hur *robusta* resultaten är

Empiriska resultat

- Viktigt att ta hänsyn till institutionella komplementariteter
- Mer samordning minskar arbetslösheten om det latent löneökningstrycket är tillräckligt högt men inte annars
- Den starkaste komplementariteten verkar vara mellan samordning och facklig organisationsgrad och mellan samordning och produktmarknadsregleringar
  - samordning bör betyda mer om kollektivavtal är viktiga
  - också rimligt att samordning betyder mer om låg konkurrensintensitet och därför stora potentiella "rents" att dela på mellan fack och arbetsgivare

Frågor

- Varför inte senare data än 1998?
- Varför inte fler förklaringsvariabler?
  - Varför är multikollinearitet ett större problem än "bias" p g a utelämnade variabler?
- Skatter?
- Omfattningen av arbetsmarknadspolitiska program?
- Andra mått på arbetsmarknadsläget?
  - total arbetslöshet (inkl AMS-program)
  - sysselsättningsgrad
- Andra interaktioner
  - samordning och ekonomins öppenhet
  - samordning och monetär regim

Kapitel 5

- Varför väljs en viss grad av samordning?
- Analysram: parterna är medvetna om effekterna av olika samordningsgrad och väljer den som ger bäst totalt utbyte i termer av både *arbetsmarknadsutfall* och *förhandlingskostnader*
- Bra utgångspunkt att graden av samordning är en *endogen* och inte en *exogen* variabel
- *Path dependence* har överbetonats i tidigare forskning

Analysens uppläggning

- Analys av den optimala samordningsgraden för fackförenings- resp arbetsgivarsidan var för sig
- Fackföreningssidan
  - målet är att maximera den förväntade inkomsten för medlemmarna men hänsyn tas nu också till samordningskostnader

$$V = [1 - (1-b)(1-N)^2] \frac{\bar{w}}{p} - H$$

- utan samordningskostnader skulle man välja den samordningsgrad som ger högst sysselsättning
- med samordningskostnader görs optimal avvägning mellan hög sysselsättning och samordningskostnader

Resultat

- Den fackliga sidan föredrar hög samordning när det latent löneökningstrycket är högt
  - generös arbetslöshetsersättning
  - stor relativ förhandlingsstyrka
  - låg konkurrensintensitet på produktmarknaderna
- Låg marginalkostnad för samordning främjar också samordning
- Motsvarande analys för arbetsgivarsidan

Invändningar

1. Analysen bygger på analysen i kapitel 3 av hur samordning påverkar arbetslösheten
  - min omtolkning av analysen i kapitel 3 fungerar inte här
  - med den omtolkningen maximeras "rents from unionisation" om sysselsättningsgraden är 50 %
2. Fackets och arbetsgivarnas önskade samordningsgrad analyseras var för sig
  - implicit antagande: den samordningsgrad som den ena parten väljer blir gällande också för den andra
  - men båda kan inte välja samordningsgrad för båda samtidigt
  - Vilken samordningsgrad gäller om den önskade samordningsgraden skiljer sig åt mellan sidorna?

Invändningar (forts)

3. Bättre spelteoretisk underbyggnad skulle behövas
  - varje sida kan bara besluta om sin egen samordningsgrad
  - man borde formulera två separata beslutsproblem och analysera en s k Nashjämvikt där varje part har korrekta förväntningar om den andra partens val av samordningsgrad
  - viktigt precisera "hotpunkterna" rätt
  - analysen borde också analysera att centralisering kan ha en försäkringsfunktion när man får tillgång till centrala konfliktfonder

Invändningar (forts)

- I modellen skapar samordning bara kostnader
  - *enforcement costs*
  - *decision-making costs*
  - *interdependency costs*
- Vad är det för skillnad mellan *decision-making costs* och *interdependency costs*?
- Men samordning innebär ju också kostnadsbesparingar
  - stordriftsfördelar
  - när centraliserade förhandlingssystem spricker upp är det i första hand storföretagen som bryter sig ur

Kapitel 6

- Empirisk analys av hur graden av samordning beror på andra institutioner och samordningskostnader
- Samordningskostnaderna påverkas av:
  - industrins andel av sysselsättningen
  - fackföreningarnas koncentrationsgrad
  - graden av "hierarkisk" kontroll inom centralorganisationerna

Resultat i kapitel 6

- Empiriskt stöd för att högt löneökningstryck och låga samordningskostnader leder till hög samordningsgrad
- Visst stöd för betydande "path dependence"
  - långsiktseffekter är mycket större än kortsiktseffekter
  - inte mer samordning med vänsterregeringar
- Noggrann och kompetent analys
- Föredömlig prövning av hur robusta resultaten är

Invändningar

- Tveksamma mått på samordningskostnader
  - *cirkelresonemang*: graden av samordning förklaras med fackföreningskoncentration och centralisering inom centralorganisationerna, dvs med andra mått på det som ska förklaras
- Vilken *kausalitet* gäller?
  - Bestäms ersättningsnivå i arbetslöshetsförsäkringen och produktmarknadsregleringar *före* samordningsgraden i löneförhandlingarna?
  - Eller bestäms *alla* institutioner samtidigt?
  - Eller är det mer av "path dependence" för lönebildningsinstitutionerna än för andra institutioner?

Kapitel 7: slutsatser

1. Olika vägar till lägre arbetslöshet
  - avregleringar som i Storbritannien under Thatcher
  - samordade löneförhandlingar som i Irland
2. Samordningsgraden är inte exogen utan *endogen*, dvs bestämd av andra institutioner
  - graden av samordning kan alltså inte väljas fritt

Kommentarer till kapitel 7

- Diskussionen på s 192-195
  - hög samordningsgrad och institutioner som ger högt löneökningstryck (generös arbetslöshetsförsäkring, hög facklig organisationsgrad och regleringar på produktmarknaderna) ger jämn inkomstfördelning
  - effekter på lönespridning och inkomstfördelning borde därför påverka valet av samordningsgrad
- Diskussionen i avsnitt 7.3 om "the room for political choice"
  - Tesen här om att det finns utrymme att välja väg mot lägre arbetslöshet (avreglering eller samordning) verkar strida mot den tidigare analysen om att samordningsgraden är endogen